

KØERNE OG KONERNE – DEM DELER VI IKKE

At arbejde mindre og tjene mere. At lave mere af det, de godt kan lide og er gode til. At have mere ro på og bedre livskvalitet. Og ikke mindst at skabe venskaber for livet. Det er i korte træk, hvad et driftsfællesskab i Give handler om.

Jens-Erik Therkildsen gik rundt hjemme på gården og tænkte,

om man ikke kunne gøre det hele en smule smartere. Og i 1996, hvor han besøgte et maskinfællesskab i Nordjylland blev han bekræftet i, at det kunne man. Og tanken var ikke fremmed for landmanden, der meget tidligt i sin karriere havde fokus på deleøkonomi.

- På den gård i Jelling, hvor jeg voksede op, hjalp man også hinanden, når der var pres på – eksempelvis ved høsten. Sådan er det ikke ret mange steder i dag. I stedet handler det om at eje det hele selv og få mere og mere jord, mener Jens-Erik.

Med sig hjem fra gårdbesøget i det nordjyske tog han ambitionen om at starte et driftsfællesskab med de 8-10 nærmeste landmænd i området – med fokus på grovfoderproduktion. Forude havde han en del benarbejde, en række møder og en god portion overtalelse. Men senere på året var fællesskabet en realitet, og SAGRO hjalp med vedtægterne. I 1997 sprang selskabet med på den økologiske bølge. I dag producerer og afsætter de otte medlemmer af fællesskabet økologisk fuld-foder til medlemmernes kvægbesætninger, der består af i alt 700 køer. Besætningerne består af stor race og jersey, og mælken leveres til Arla og Thise.

Fælles udgifter og klar arbejdsfordeling

- Fællesskabet begyndte med fokus på den økonomiske bæredygtighed: Vi kunne hver især undgå de dyre investeringer som vandingsmaskiner, mejetærskere og foderblandere men i stedet købe dem sammen. På den måde udnytter vi de dyre maskiner bedre og sparer mange penge, fortæller Jens-Erik, der er formand for fællesskabet, og fortsætter:

- Vi har også en mere stabil økonomi og et større overblik over omkostningerne, for her bliver der sat en pris på ALT, hvad vi laver og alle afskrivninger osv. Det gør en almindelig landmand normalvis ikke, og derfor har han ofte misvisende tal.

Han fremhæver også den meget klare arbejdsfordeling som en stor fordel, der kan ses på bundlinjen.

- I dag producerer vi mindre, men tjener mere. Og det handler om, at alle gør det, vi bedst kan lide og er bedst til. Når man gør noget tilstrækkeligt længe, bliver man dygtigere og mere effektiv, og derfor når vi meget mere, fremhæver han.

FAKTA OM DRIFTSFÆLLESSKABET

- Vi lejer alle vores jord ud, og så er det driftsfællesskabet, der udbetaler jordleje. Andelsforeningen driver al jorden og søger og modtager alle tilskud under ét, forklarer Jens-Erik
- Det hele køres som ét landbrug og eksempelvis forbrug af markvanding opgives samlet til kommunen.
- Fællesskabet består i dag af fire kvægbesætninger og fire planteavlere med i alt 700 køer med opdræt og ca. 1.300 ha.

Slut med stress og jag

For medlemmerne af foreningen betyder den faste arbejdsdeling, at der er én, der laver den overordnede markplan. Og så er der eksempelvis også én, der sår, én pløjer, én spreder gylle og én høster.

- Når de aftaler er på plads, skal vi ikke bruge tid på at diskutere tingene hver morgen, og vi behøver ikke at være enige hver gang. Vi respekterer hinandens områder og beslutninger, forklarer Jens-Erik. Og iler videre til en anden fordel.

- Der er aldrig stress mere – ikke engang om foråret eller ved høsttid. Eksempelvis kan man gå stille og roligt og blive færdig i stalden, og så kan man gå ud i marken bagefter og se, om det går godt derude. Men kun hvis man har lyst. Det er simpelthen fantastisk – særligt for sådan en som mig, der aldrig har været særlig vild med arbejdet i marken. Og så er der heldigvis nogen, der har det lige omvendt – og det er lige præcis det, der er så godt ved fællesskabet her.

Og apropos fællesskab, så er Jens-Erik nu ansat hos sin datter og svigersøn, der har overtaget gården, hvor de også har et ismejeri og fodboldgolf. Og så er der fuldt hus (eller gård, fristes man til at sige) hvert år til Økodagen, hvor køerne lukkes på græs.

Åbenhed og engagement er i det hele taget kendetegnende hos medlemmerne i fællesskabet, der også bruger hinanden som erfagrunder – og kalder hinanden for venner.

- Socialt er det her også en kæmpe gevinst. Vi har lært hinanden godt at kende og er med til hinandens fester. Og så bruger vi også hinanden som erfa-gruppe, hvor vi mødes én gang om måneden for både at diskutere relevante ting i organiseringen, men også for at lære nye ting og få inspiration – og for at give hinanden et skub, hvis der er brug for det, forklarer Jens-Erik, og supplerer grinende:

- Vi er af og til blevet kaldt for nogle hippier af dem, der ikke er med i fællesskabet. Men det er nu ikke tilfældet... vi deler meget. Men ikke køerne og konerne.

Svært at give slip

Men er der da slet ingen udfordringer ved driftsfællesskabet?

- Man skal vænne sig til, at man ikke bestemmer over sin egen jord, og det kan være svært at give slip på arbejdet og eksempelvis overlade det til naboen, hvis man ikke synes, at han er god til at pløje. Men efter noget tid, så var udfordringen hos os faktisk, at medlemmerne gav for meget slip, og derfor ofte glemte at informere hinanden om vigtige ting. Derfor er kommunikation en væsentlig pointe, forklarer

BARRIERER

- Mange vil ikke dele – er bange for at blive snydt
 - Vil gerne eje sit eget
- Bekymring om de andres kompetencer i starten

GEVINSTER

- Overblik over produktionsomkostninger
 - Flexibilitet i dagligdagen
 - Frihed
 - Socialt fællesskab

HVEM DELES MED

- Otte andre landmænd

HVAD DELES

- Maskiner
- Viden og kompetencer
- Arbejdskraft
- Risici

rer Jens-Erik. Han nævner også startvanskeligheder med at få banken til at give selskabet en kassekredit, og en masse afrapportering og opfølgning i begyndelsen, som nogle af bumpene på vejen.

Meget mere samarbejde

Jens-Erik lægger ikke skjul på, at han er stor fortaler for mere samarbejde i landbruget. Og han giver gerne et par gode råd med på den bæredygtige vej.

- Danske landmænd skal lære, at det er for dyrt at producere meget, for det er vores land ikke skabt til, og der er ikke penge til at have de store landbrug. Så der skal andre ejerformer til, og jeg synes da, at det må være ideelt for en ny landmand at købe en gård, hvor han ikke skal tænke på hverken maskiner eller på at passe marken, men i stedet kan koncentrere sig om dyrene. Det er virkelig rart at kunne fokusere på én ting, og der er mere ro omkring det hele. Det giver simpelthen bedre livskvalitet, slutter han.

